

KLASA: 039-02/25-01/0001

URBROJ: 2181-197-00-11-25-0004

Split, 10. rujna 2025.

Na temelju članka 48. Statuta Pomorskog fakulteta u Splitu, a na prijedlog Povjerenstva za znanost, Fakultetsko vijeće Pomorskog fakulteta u Splitu na 15. sjednici održanoj 10.09.2025. donosi

Politiku otvorene znanosti Pomorskog fakulteta u Splitu

Otvorena znanost je poimanje znanosti koje podrazumijeva da je cjelokupni istraživački proces transparentan i otvoren za sudjelovanje, suradnju i doprinos svih zainteresiranih dionika. Pri tome se istraživački rezultati, metode, svi prikupljeni i obrađeni podatci te ostali elementi istraživačkoga procesa, kao i publikacije proizašle iz istraživanja, slobodno dijele i dostupni su pod uvjetima koji dopuštaju njihovu ponovnu upotrebu, daljnje dijeljenje, kao i ponovljivost i provjerljivost samoga istraživanja na način koji omogućuje suradnju, transparentnost i uključivanje različitih dionika, uključujući akademsku zajednicu, gospodarstvo, civilno društvo i građane.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih (MZOM) kontinuirano podupire otvorenu znanost i otvoreni pristup kroz različite nacionalne inicijative i strateške dokumente. Usvajanjem *Hrvatskog plana za otvorenu znanost*¹ u svibnju 2025. godine, Republika Hrvatska je službeno donijela politiku otvorene znanosti na nacionalnoj razini. Time je dodatno učvrstila svoju opredijeljenost za promicanje praksi otvorenog i odgovornog istraživanja i inovacija te ostvarila značajan iskorak u usklađivanju s europskim i međunarodnim standardima.

Senat Sveučilišta u Splitu na svojoj sjednici održanoj 30. ožujka 2023. donio je *Politiku otvorene znanosti Sveučilišta u Splitu*². Pomorski fakultet kao sastavnica Sveučilišta primjenjuje smjernice Sveučilišta te prepoznaje svoju ulogu u oblikovanju i promicanju najboljih praksi u znanosti. Uvođenjem politike otvorene znanosti Pomorski fakultet nastoji:

- povećati dostupnost istraživačkih rezultata, osiguravajući da su znanstveni radovi i podatci dostupni svim zainteresiranim dionicima
- poticati transparentno dijeljenje metodologija i rezultata istraživanja

¹ URL: <https://mzom.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Znanost/Otvorena-znanost/Hrvatski-plan-za-otvorenu-znanost-svibanj-2025-MZOM.pdf>

² URL: <https://marjan.unist.hr/UserDocImages/Portals/0/adam/Content/MTFpN1gg7UWPtdTBDVky9A/Image/U NIST Politika otvorene znanosti.pdf>

- unaprijediti povezivanje i omogućiti lakšu suradnju među znanstvenicima, institucijama i širom javnosti
- omogućiti brži razvoj novih ideja i tehnologija i tako poticati inovacije
- osigurati razvoj građanske znanosti kao osnovnoga resursa za borbu s globalnim izazovima i kao ključnoga elementa razvoja društva utemeljenoga na znanju.

Politika otvorene znanosti Pomorskog fakulteta ključni je iskorak prema modernizaciji i unaprjeđenju znanstvenih praksi. Čineći znanost dostupnom i korisnom za cijelo društvo, ova će politika ne samo povećati vidljivost i utjecaj znanstvenih istraživanja nego i osigurati da znanstveni radovi služe i kao temelj za inovacije te razvoj društva u cjelini.

Prema *Hrvatskom planu za otvorenu znanost* preporuke i aktivnosti za provođenje načela otvorene znanosti u Republici Hrvatskoj uključuju:

- otvoreni pristup publikacijama,
- otvorene istraživačke podatke,
- infrastrukturu za otvorenu znanost,
- sustav vrednovanja otvorene znanosti i
- podršku, obrazovanje, kompetencije i građansku znanost.

Otvoreni pristup publikacijama

Pomorski fakultet u Splitu potiče otvoreni pristup i dijeljenje znanstvenih, stručnih i ocjenskih radova u skladu s FAIR³ načelima.

Autori na Pomorskom fakultetu obvezni su odmah nakon publiciranja znanstvenog/stručnog rada isti upisati u CROSB⁴ modul CroRIS⁵ sustava te ukoliko izdavač dozvoljava staviti ga u otvoreni pristup zajedno s poveznicom na rad. Ograničenja pristupa, ukoliko su potrebna, moraju biti razmjerna i opravdana u skladu s načelom „otvoreno koliko je to moguće, zatvoreno koliko je to potrebno“.

Autore se potiče na objavljivanje rezultata istraživanja u publikacijama u kojima su radovi dostupni u otvorenom pristupu pod otvorenim licencijama, u kojima ni autori ni čitatelji ne trebaju plaćati naknade za objavu, odnosno za korištenje.

Sve ocjenske radove: završne, diplomske i doktorske radove potiče se pohranjivati o otvorenom pristupu u institucijskom digitalnom repozitoriju unutar Dabra⁶: *Repozitorij Pomorskog fakulteta u*

³ FAIR (engl. *Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable*) – Pronalažljivi, dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi

⁴ CROSB⁴ – Hrvatska znanstvena bibliografija

⁵ CroRIS – Informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske

⁶ Dabar – Digitalni akademski arhivi i repozitoriji

Splitu za trajno pohranjivanje i čuvanje digitalne građe institucije (dostupan na: <https://repozitorij.pfst.unist.hr/>).

Otvoreni istraživački podaci

Istraživački podaci su svi prikupljeni ili generirani podaci čijom analizom se dolazi do novih, originalnih rezultata istraživanja ili se provjeravaju postojeći rezultati. Skup preporuka potiče stvaranje transparentnog, odgovornog i otvorenog okruženja za provedbu znanstvenih istraživanja te ponovno korištenje istraživačkih podataka u Hrvatskoj.

Pomorski fakultet u Splitu potiče pohranjivanje istraživačkih podataka, softvera i softverskih kodova nastalih na temelju istraživanja koja su djelomično ili u potpunosti financirana javnim sredstvima u odgovarajuće disciplinarne, institucijske ili opće digitalne repozitorije. U procesu pohrane podataka potrebno je primjenjivati FAIR i CARE⁷ načela. Znanstvenici definiraju prava korištenja podataka uz dodjelu odgovarajućih licencijskih koje omogućuju dijeljenje podataka, kao što su CC BY ili CCO⁸ licencijska.

Infrastruktura za otvorenu znanost

Kako bi se postigli visoki standardi u istraživanju potrebno je osigurati pristup i kvalitetnu istraživačku infrastrukturu, e-infrastrukturu te digitalne usluge. Istraživačke infrastrukture osiguravaju resurse i usluge istraživačkim zajednicama za provođenje istraživanja i poticanje inovacija.

Pomorski fakultet u Splitu svu istraživačku infrastrukturu redovito unosi u modul Oprema CroRIS sustava.

Vodeći se *Planom razvoja istraživačke infrastrukture u Republici Hrvatskoj 2023. – 2027.*⁹ javna visoka učilišta zajedno s MZOM-om koordiniraju i planiraju izgradnju, održavanje te razvoj i uporabu otvorenih istraživačkih infrastrukture i usluga, uključujući e-infrastrukturu, uz posebnu pažnju posvećenu njihovoj održivosti, cjelovitosti i interoperabilnosti.

Sustav vrednovanja otvorene znanosti

Napori koje pojedini znanstvenici ulažu u integraciju vrijednosti i praksi otvorene znanosti trebaju biti priznati na odgovarajući način. Nacionalni i institucijski sustavi vrednovanja znanstvenika, ustanova i istraživanja trebaju podržati implementaciju praksi otvorene znanosti, priznavati različite oblike

⁷ CARE (engl. *Collective benefit, Authority to control, Responsibility, Ethics*) – Kolektivna korist, autoritet upravljanja, odgovornost i etika

⁸ Ova licencijska dopušta slobodnu upotrebu, obradu, prilagodbu i nadogradnju djela u svim mogućim medijima i formatima, uz uvjet navođenja autora, URL: <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>

⁹ URL: <https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Znanost/ZnanstvenaInfrastruktura/ZnanstvenaOprema/znan-oprema-29-12-2023/Plan-razvoja-istrazivacke-infrastrukture-u-Republici-Hrvatskoj-2023-2027.pdf>

komuniciranja znanstvenih rezultata te poticati rano dijeljenje i suradnju. Postojeće metričke pokazatelje treba odgovorno koristiti i prihvaćati sve oblike znanstvenog doprinosa.

Pomorski fakultet u Splitu potiče i nagrađuje znanstvenike koji primjenjuju načela otvorene znanosti u svom znanstvenom radu kroz Odluku o kompoziciji radnog opterećenja te normiranju i obračunu nastavnog i znanstvenog te istraživačko-stručnog rada dodatno vrednujući radove u otvorenom pristupu.

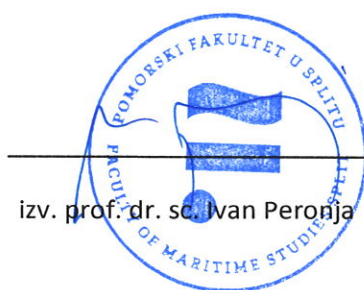
Podrška, obrazovanje, kompetencije i građanska znanost

Za uspješnu implementaciju načela otvorene znanosti važno je istraživačima osigurati potrebnu podršku, obrazovanje i osposobljavanje. Europska komisija dijeli kompetencije istraživača za otvorenu znanost u četiri kategorije: kompetencije za objavljivanje u otvorenom pristupu, za upravljanje istraživačkim podacima, za profesionalno provođenje istraživanja i za građansku znanost.

Pomorski fakultet u Splitu redovito organizira edukacije/radionice za istraživače i stručno osoblje, s ciljem podizanja svijesti i osposobljavanja za primjenu otvorene znanosti, upravljanje istraživačkim podacima te zaštitu autorskog i srodnih prava.

Pomorski fakultet u Splitu potiče jačanje suradnje akademske zajednice i društva uključivanjem građana u proces znanstvenog istraživanja, gdje je to moguće, te sudjelovanjem u aktivnostima popularizacije znanosti pri čemu se informira javnost transparentnom komunikacijom, pristupačnim i uključivim jezikom.

Dekan

izv. prof. dr. sc. Ivan Peronja